

Próbna matura ze słonikiem

WSKAZÓWKI

Twój egzamin z języka polskiego będzie się składał z trzech części:

- **Język polski w użyciu** – ta część sprawdzi umiejętność czytania ze zrozumieniem, porównywania tekstów, syntetyzowania zawartej w nich wiedzy, a także umiejętność wykorzystania w praktyce wiadomości z teorii języka i gramatyki. Tę część zamyka polecenie stworzenia notatki syntetyzującej.
- **Test historycznoliteracki** – składa się z zadań sprawdzających Twoją wiedzę z literatury i teorii literatury.
- **Wypracowanie** – sprawdzi umiejętność tworzenia tekstu argumentacyjnego, czyli np. rozprawki, eseju, szkicu krytycznego, przemówienia czy listu otwartego.

Część I Język w użyciu

W tej części egzaminu zostaniesz poproszony o przeczytanie dwóch tekstów o charakterze:

- popularnonaukowym
- publicystycznym
- filozoficznym

Teksty te będzie łączył wspólny temat, a stanowiska zajęte przez autorów będą podobne, częściowo podobne lub rozbieżne.

Typy zadań występujących w tej części egzaminu:

- Zadania sprawdzające umiejętność syntetyzowania treści, porównywania opinii, wyszukiwania argumentów.
- Zadania sprawdzające umiejętność interpretowania treści – np. tytułów, metafor, sformułowań, aforyzmów, frazeologizmów itp.
- Określanie funkcje cytatów, opinii, przywołań, nawiasów itp.
- Rozpoznawanie funkcji językowych, stylów funkcjonalnych polszczyzny, stylizacji językowych itp.
- Zadania sprawdzające znajomość środków językowych i ich funkcji (ze szczególnym uwzględnieniem środków językowych charakterystycznych dla retoryki).
- Zadania sprawdzające wiedzę z gramatyki, fleksji, słowotwórstwa, leksykologii, ortografii.
- Zadania sprawdzające umiejętność wartościowania opinii (prawda – fałsz, opinia – informacja).
- Zadania sprawdzające rozpoznawanie narzędzi i środków językowych charakterystycznych dla manipulacji czy propagandy.
- Zadanie sprawdzające umiejętność tworzenia notatki syntetyzującej.

Co to jest notatka syntetyzująca?

Notatka syntetyzująca to krótkie i zwięzłe przedstawienie tez i poglądów i stanowisk autorów na dany temat zawartych w obu tekstach.

Na egzaminie możesz zostać poproszony o stworzenie notatki syntetyzującej ukierunkowanej tematycznie.

Jak stworzyć idealną notatkę?

- Przeczytaj uważnie oba teksty.
- Zastanów się, jaki wspólny temat je łączy?
- Zastanów się, czy stanowiska przyjęte przez autorów są podobne, rozbieżne, czy może uwzględniają inne aspekty tego samego problemu?
- Znajdź aspekty wspólne i rozbieżne.
- Stwórz logiczną i uporządkowaną notatkę o wymaganym stopniu uogólnienia – liczącą od 60 – 90 słów.

Pomocna formatka

FORMATKA

Wspólnym tematem obu tekstów jest.....

(Autorzy poruszyli problem, przedstawili zagadnienie, omawiają zjawisko....)

Autorzy prezentują..... (podobne, odmienne, zbliżone, wspólne) stanowisko wobec zagadnienia (problemu). Autorzy zgadzają się w kwestii (prezentują wspólne stanowisko).....

Autor pierwszego/drugiego artykułu nie zgadza się w kwestii.....

Swój pogląd uzasadnia.....

Autorzy obu tekstów postulują, by (przekonują, wyrażają opinię, są zdania).....

KONTEKSTY

Kontekst służy pogłębieniu interpretacji przywołanego dzieła. Pomaga zrozumieć jego sens. Poszerza naszą interpretację, odsyłając do wiedzy/informacji poza utworem.

TYPY KONTEKSTÓW:

Kontekst biblijny – to nic innego jak odniesienie do biblijnych symboli, tematów, postaci, stylu, gatunków.

Kontekst mitologiczny – to wszelkiego rodzaju inspiracje tematami, motywami, postaciami mitologicznymi.

Kontekst literacki – to odwołanie się do innego utworu literackiego niż ten wskazany w poleceniu.

Kontekst historycznoliteracki – składają się na niego takie elementy, jak geneza utworu, okoliczności, w których powstał, korespondencja z założeniami epoki (prądy, style, hasła), jej językiem, składnią, gramatyką, stylistyką. Na kontekst historycznoliteracki składają się także takie aspekty, jak dialog z tradycją literacką czy recepcja dzieła.

Kontekst biograficzny – przywołanie elementów biografii, które autor ujawnił w swoim dziele i nie sposób go omawiać bez jej znajomości.

Konteksty krytycznoliterackie – składają się na nie omawiane w szkole teksty o charakterze publicystycznym, naukowym i literackim, które rzucają światło na różne aspekty omawianych dzieł czy zagadnień

Kontekst historyczny – to odniesienie do istotnych wydarzeń historycznych – często współczesnych

Kontekst filozoficzny – wiąże się z różnymi ideami filozoficznymi, które zostały przywołane w dziełach

Kontekst etyczny – wiąże się z takimi aspektami dzieła literackiego, które podlegają ocenie moralnej (zło – dobro, prawda – kłamstwo, sprawiedliwość – niesprawiedliwość).

Kontekst psychologiczny – dotyczy próby wyjaśnienia postępowania bohatera z wykorzystaniem wiedzy o nurtach w psychologii.

Kontekst społeczny - odzwierciedla stosunki społeczne, obyczajowość czasów, w których powstał utwór. W tym kontekście mieszczą się takie zagadnienia, jak religia, tradycja, orientacja polityczna, obyczaje i normy zachowań, filozofia życia jednostki lub grupy, autorytety.

Kontekst egzystencjalny – odnosi się do szerokiego spektrum ludzkich doświadczeń.

Kontekst geograficzny – dotyczy miejsc i przestrzeni przedstawionych w utworze (wsi, miast, budynków, ukształtowania terenu).

Na maturze wolno wam się też odwołać do innego typu kontekstów, które zostały nazwane kontekstami kulturowymi.

Należą do nich:

- spektakle teatralne, telewizyjne i radiowe,
- filmy fabularne i dokumentalne,
- muzyka,
- malarstwo,
- rzeźba,
- architektura,

JAK WPROWADZAĆ KONTEKSTY?

Podstawową zasadą wprowadzania kontekstów jest ich **funkcjonalność**, co oznacza, że mają służyć pogłębieniu i rozwijaniu omawianego zagadnienia. Kontekst nie może być jednak zbyt rozbudowany, bo jego nadmierne rozwinięcie może spowodować, że przestanie spełniać swoją funkcję i stanie się niefunkcjonalną dygresją.

ZACZYNAJEMY NASZĄ PRÓBNĄ MATURE- RÓŻNI SIĘ ONA TYM OD WŁAŚCIWEJ, ŻE ZAWIERA WSKAZÓWKI I JEST PRZEPROWADZONA W ABSOLUTNYM SPOKOJU I NA LUZIE ☺

CZEŚĆ I JEZYK W UŻYCIU

A. (Nie) będziesz zwycięzcą!

Żyjemy w kulturze pośpiechu. Zmienność, mobilność, ruch to odpowiedź na dawny model życia utrwalony w powiedzeniach „spiesz się powoli”, „co nagle, to po diable”, „gdy się człowiek spieszy, to się diabeł cieszy”. Pośpiech jest zjawiskiem, które objawiło się nam w całej krasie w telewizji, reklamie i mediach społecznościowych, wymuszając nieustanne podążanie, nadażanie, dorównywanie, pęd za czymś. Rozwój osobisty, zmiana, praca nad sobą, kreatywność, innowacyjność to wyrazy, w których drzemią potencjał i dynamika. Samodoskonalenie stało się nową religią i zyskało rzesze wyznawców. Facebookowe grupy, po czujnym okiem mentorów, doradców, coachów, wprowadzają wiernych w stan uzależnienia od biegania, morsowania, zdrowego jedzenia, wczesnego wstawania, czytania na czas 52 książek w roku, pomagając w zarządzaniu czasem, tworzeniu checklist, wizualizowaniu celów czy opowiadaniu, co bogaci ludzie robią o poranku. Narzucany przez kulturę pośpiechu imperatyw rozwoju sprawił, że daliśmy się złapać w pułpkę multitaskingu i ulegliśmy złudzeniu, że jesteśmy wydajni, nowocześni, rozwojowi i, co najważniejsze, nadażamy! A przecież więcej nie oznacza lepiej. Im szybciej biegniemy, tym jesteśmy mniej wydajni, tym częściej odczuwamy lęk, tym szybciej się wypalamy i gubimy drogę do samego siebie. Idea pośpiechu zawiera w sobie pewien paradoks. Dążąc do doskonałości, jesteśmy coraz bardziej niedoskonalimi. Podszyci ambicją wielozadaniowość może zamienić nas w neurotyków cierpiących na różnego rodzaju manie czy nerwice natręctw. Chęć zmiany nawyków może stać się obsesją, a opresyjność kapłanów nowego stylu odżywiania doprowadzić do poważnych zaburzeń. Tyrania nieustannego rozwoju, wypływająca z wszelkiej maści poradników, może zaniżyć naszą samoocenę, a presja zwiększyć poziom stresu. Czas, byśmy odzyskali prawo do decydowania o tempie naszego życia, obszarach rozwoju, wypoczynku i byśmy nie dali sobie wmówić, że pozytywne myślenie zwalczy nasze problemy.

Violetta Kalka

Tekst B. Zaplanuj sukces

Przeciwnicy pozytywnego myślenia twierdzą, że teorie dotyczące działania podświadomości to pseudonaukowy bełkot. A przecież, zgodnie ze współczesnym stanem wiedzy, nasz mózg jest plastyczny i zmienia się od momentu poczęcia do późnej starości. Naukowcy nazwali to neuroplastycznością. To, jak myślimy, jak pracujemy, co robimy, ma wpływ na sposób funkcjonowania naszego mózgu. Liczne badania naukowe dowodzą, że systematyczna praca nad sobą zwiększa możliwości naszego mózgu, usprawnia intelekt i stwarza nowe możliwości. Nasze myśli i działania mają wpływ na biologię mózgu. Grzechem byłoby zatem zmarnowanie tego potencjału i zaniechanie działań zmierzających do osiągnięcia wymarzonego sukcesu. Hasło „nasze myśli stają się czynami” nie jest sloganem. Zmiana sposobu myślenia ma wpływ na nasze emocje, kształtowanie i postrzeganie rzeczywistości. Pozytywne myślenie jest doskonałym narzędziem służącym do uwolnienia twojego potencjału i wyznaczania celów, to bodziec do zmiany. Nie ma nic złego w pracy nad sobą, a odwlekanie działań i wmawianie sobie, że nie musimy robić tego, do czego zmusza mnie otoczenie, jest złudne. Kiedy twój kolega zdobędzie stanowisko, o którym marzyłeś, znajomi kupią nowe mieszkanie, a sąsiad zmieni samochód, zadajesz sobie pytania: „Jak oni to robią? Dlaczego ja

tak nie mam?”. Twoje myśli odzwierciedlają twoje pragnienia. Zaczynj więc działać! Osiągaj to, czego pragniesz! Stwórz przestrzeń do zaspokajania swoich pragnień i bądź szczęśliwy. Twoje problemy znikną, gdy zmienisz sposób myślenia. Wystarczy zaprogramować swoją podświadomość i wykorzystać moc umysłu. Ludzie sukcesu planują w szczególności swoje działania. Stawiają na aktywność, działają w trybie wielozadaniowym, co przynosi duże korzyści i pobudza różne obszary mózgu. Jeśli więc brakuje Ci motywacji, pomyśl o takich ludziach i rozwijaj się, działaj, czytaj, naśladowaj, znajdź mentorów. Największe sukcesy biorą się z aktywności, z wykorzystywania swoich możliwości, z podejmowania wyzwań, pracy i determinacji. Przejęcie kontroli nad swoim życiem oznacza pozbycie się lęku, stresu, destruktywnych myśli o przyszłości. Ludzie szczęśliwi nie są beczynni i nie czekają na właściwy moment. Proste, prawda?

Violetta Kalka

Zadanie 1.

Określ prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do obu tekstów. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe. (0-1)

1.	Oba teksty podkreślają istotną rolę rozwoju osobistego.	P	F
2.	Oba teksty podkreślają korzyści płynące z wielozadaniowości.	P	F
3.	W obu tekstach autorzy apelują o przejęcie kontroli nad swoim życiem.	P	F

Zadanie 2 (0-1)

Zaznacz krzyżykiem w odpowiedniej rubryce swoją klasyfikację.

Element tekstu	Informacja	Opinia
Liczne badania naukowe dowodzą, że systematyczna praca nad sobą zwiększa możliwości naszego mózgu, usprawnia intelekt i stwarza nowe możliwości		
Grzechem byłoby zatem zmarnowanie tego potencjału i zaniechanie działań zmierzających do osiągnięcia wymarzonego sukcesu.		
Tyrania nieustannego rozwoju, wypływająca z wszelkiej maści poradników, może zaniżyć naszą samoocenę, a presja zwiększyć poziom stresu.		

Zadanie 3. (0-1)

Czy tekst A potwierdza opinię zawartą w tekście B, że nasze problemy znikną, gdy zmienimy sposób myślenia? Uzasadnij odpowiedź.

Na podstawie tekstu A wyjaśnij znaczenie maksymy „spiesz się powoli”.

.....
.....

Zadanie 4. (0-1)

Wyjaśnij sens sformułowania przywołanego w tekście B: „Twoje myśli stają się czynami”.

.....
.....

Zadanie 5. (0-1)

Jak autorzy obu tekstów rozumieją przejęcie kontroli nad własnym życiem?

.....
.....

Zadanie 6. (0-1)

Na podstawie tekstu A podaj dwa negatywne skutki pośpiechu.

.....
.....

Zadanie 7. (0-4)

Na podstawie obu tekstów napisz notatkę syntetyzującą. Twoja wypowiedź powinna liczyć 60-90 wyrazów. W ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna. (0-4)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Część II TEST HISTORYCZNOLITERACKI

Test składa się z zadań sprawdzających Twoją wiedzę z literatury i teorii literatury.

Zadanie 8. (0 – 1)

Który z wymienionych wzorców osobowych nie reprezentuje ideałów średniowiecza?

- A. rycerz,
- B. idealny dworzanin,
- C. asceta,
- D. władca,
- E. święty.

Zadanie 9. (0 – 1)

Przeczytaj wiersz Daniela Naborowskiego *Krótkość żywota*

Daniel Naborowski

Krótkość żywota

Godzina za godziną niepojęcie chodzi:
Był przodek, byłeś ty sam, potomek się rodzi.
Krótka rozprawa: jutro — coś dziś jest, nie będziesz,
A żeś był, nieboszczyka imienia nabędziesz;
Dźwięk, cień, dym, wiatr, błysk, głos, punkt, żywot ludzki słynie.
Słońce więcej nie wschodzi to, które raz minie,
Kołem niehamowanym lotny czas uchodzi,
Z którego spadł niejeden, co na starość godzi¹

Wtenczas, kiedy ty myślisz, jużes był, nieboże;
Między śmiercią, rodzeniem byt nasz ledwie może
Nazwan być czwartą częścią mgnienia²; wielom była
Kolebka grobem, wielom matka ich mogiła.

Daniel Naborowski, *Krótkość żywota*, Wolne Lektury [online], Dostęp: 3-03-2022, Dostępny w Internecie: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/naborowski-krotkosc-zywota.html>

Za pomocą jakich środków językowych Daniel Naborowski wyraża refleksję o krótkotrwałości ludzkiego życia? Uzupełnij tabelę. Wypisz z przywołanego utworu 2 przykłady takich środków językowy i podaj ich nazwę. Nazwa środka językowego nie może się powtórzyć.

¹ *na starość godzi* — sens: zamierza dożyć podeszłego wieku. [przypis edytorski]

² *mgnienie* (daw.) — bardzo krótki odcinek czasu. [przypis edytorski]

Nazwa środka językowego	Przykład

Zadanie 10 (0 – 1)

Przeczytaj bajkę Ignacego Krasickiego *Chart i kotka*

Ignacy Krasicki

Chart i kotka

Chart widząc kotkę, że mysz jadła na śniadanie,

Wymawiał jej tak podły gust i polowanie.

Rzekła kotka, wymówką wcale nie zmieszana:

«Wolę ja mysz dla siebie niż sarnę dla pana» .

Ignacy Krasicki, Chart i kotka, [w:] Ignacy Krasicki, Bajki i przypowieści, Wolne Lektury [online], Dostęp: 3-03-2022, Dostępny w Internecie:

<https://wolnelektury.pl/media/book/pdf/bajki-i-przypowiesci.pdf>

Objaśnij zastosowaną w powyższej bajce alegorię.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11 (0-1)

Zapoznaj się z wierszem Jana Morsztyna „Do trupa”. Dlaczego lepiej być trupem niż zakochanym? Omów barokową koncepcję miłości.

Jan Andrzej Morsztyn „Do trupa”

Ty się rozsypiesz prochem w małe chwili,

Ja się nie mogę, stawszy się żywiołem

Wiecznym mych ogniów, rozsypać popiołem.

.....
.....
.....

Zadanie 12 (0-1)

Zapoznaj się z fragmentem „Pieśni świętojańskiej o Sobótce”- Pieśń panny XII. Jaki wzorzec osobowy renesansu jest promowany w tym utworze?

Jan Kochanowski
„Pieśń świętojańska o Sobótce”

Wsi spokojna, wsi wesoła,
Który głos twej chwale zdoła?
Kto twe wczasy, kto pożytki
400
Może wspomnieć za raz wszystkie?

Człowiek w twej pieczy uczciwie
Bez wszelkiej lichwy żywie;
Pobożne jego staranie
I bezpieczne nabywanie.

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/piesn-swietojanska-o-sobotce.html>

405

.....
.....

Zadanie 13 (0-1)

Zapoznaj się z wierszem Daniela Naborowskiego „Marność”. Jaki biblijny motyw pojawia się w utworze. Wskaż źródło.

Daniel Naborowski „Marność”

Świat hołduje marności
I wszystkie ziemskie włości;
To na wieki nie minie,
Że marna marność słynie.

5

Miłujmy i żartujmy,
Żartujmy i miłujmy,
Lecz pobożnie, uczciwie,
A co czyste właściwie.
Nad wszystko bać się Boga —

10

Tak fraszka[1] śmierć i trwoga.

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/naborowski-marnosc.html#f1>

.....
.....
Zadanie 14 (0-1)

Zapoznaj się z bajką „Szczur i kot” I. Krasickiego. Jaka cecha została skrytykowana przez autora?

Ignacy Krasicki „Szczur i kot”

«Mnie to kadzą» — rzekł hardzie^[1] do swego rodzeństwa

Siedząc szczur na ołtarzu podczas nabożeństwa.

Kot, Podstęp Wtem, gdy się dymem kadzidł^[2] zbytecznych^[3] zakrztusił —

Wpadł kot z boku na niego, porwał i udusił.

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/szczur-i-kot.html>

.....
Zadanie 15 (0-1)

Zapoznaj się z fragmentem satyry „Do króla” Ignacego Krasickiego. Dlaczego nazywa się ten utwór satyrą na opak?

Nie trzeba, mości królu, mieć łagodne serce:

Zwycięż się, zgaś ten ogień i załum w iskiecie.

Żeś dobry, gorszysz wszystkich, jak o tobie słyszę, I ja się z ciebie gorszę i satyry piszę;

¹¹⁵

Bądź złym, a zaraz kładąc twe cnoty na szalę,

Za to, żeś się poprawił, i ja cię pochwalę.

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/satyry-czesc-pierwsza-do-krola.html>

.....
.....
.....
.....
Zadanie 16 (0-1)

Wysocki, bohater III cz. „Dziadów” A. Mickiewicza mówi o Polakach „Nasz naród jak lawa...” Przywołaj dwa argumenty potwierdzające jego słowa.

„Nasz naród jak lawa: Z wierzchu zimna i twarda, sucha i plugawa, Lecz wewnętrznego ognia sto lat nie wyziębi, Plwajmy na tę skorupę i zstąpmy do głębi.”

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/dziady-dziady-poema-dziady-czesc-iii.html>

Zadanie 17 (0-1)

Na podstawie fragmentu ballady Mickiewicza „Świtezianka” wymień trzy cechy romantycznego krajobrazu.

Wtem wiatr zaszumił po gęstym lesie,
Woda się burzy i wzdyma.

Burzy się, wzdyma, pękają tonie,
O niesłychane zjawiska! [...]

A wicher szumi po gęstym lesie,
Woda się burzy i wzdyma.
Burzy się, wzdyma i wre aż do dna,
Kręconym nurtem pochwyca.
Roztwiera paszczę otchłaiń podwodna.

Mickiewicz Adam, Romantyczność, [w:] tegoż, Wiersze, t. 1, oprac. Cz. Zgorzelski,
Warszawa 1982.

.....

Zadanie 18 (0-1)

Zapoznaj się z fragmentem sonetu A. Mickiewicza „Bakczysaraj”. Udowodnij, że w utworze pojawia się motyw vanitas.

A. Mickiewicz Bokczysaraj

W środku sali wycięte z marmuru naczynie;

To fontanna haremu, dotąd stoi cało
I perłowe łzy sącząc, woła przez pustynie:

Gdzież jesteś, o miłości, potęgo i chwało!
Wy macie trwać na wieki, źródło szybko płynie,

O hańbo! wyście przeszły, a źródło zostało.

<https://wolnelektury.pl/media/book/pdf/sonety-krymskie-bakczysaraj.pdf>

.....
.....

Zadanie 19. (0 – 1)

Przeczytaj fragment opowiadania Elizy Orzeszkowej *Gloria victis*

Eliza Orzeszkowa

Gloria victis (fragment)

Raz gdy wrócili tak, nie rozproszeni, nie osłabli, lecz owszem, w odwadze i wytrwaniu umocnieni, a na głos wodza: „W szeregi, formuj się!” stanęli przed nim murem zwartym, on jednego z nich przez chwilę wzrokiem szukał i znalazłszy, skinieniem ku sobie przywołał.

I któż wtedy, jak myślisz, wietrze prędko, przed nim stanął? Oto ten mały Tarłowski w tej chwili, o! wcale, wcale do białej i różowej dziewczyny niepodobny. Plamy krwi miał na odzieży i rękach, a pośród twarzy, przez dymy i kurzawę uczernionej, oczy błyskały mu niespokojnie, boleśnie, prawie ponuro. Stanął w zwyczajnej sobie postawie nieco nieśmiałej i czekał.

Wódz w milczeniu patrzył na tę postać wątłą, śladami walki ciężkiej okrytą, na te ręce drobne, a zakrwawione i coś z czułości ojcowskich albo z braterskich rozrzewnień przepływało mu po surowym czole. Potem wskazując go wyciągniętym w milczeniu szeregom rzekł:

— Życie mi dziś uratował. Cudem odwagi je uratował; cud, że nie zginął sam. Dziw, że w tym dziecku mieszka taki lew! Nie za to wdzięcznym mu, że żyję, lecz za to, że was jeszcze jako kłamra sprzegam i że jeszcze razem z wami służę nie żadnemu panu ziemskiemu, ale Umęczonej, że jeszcze służę. Uczcijcie w nim dzielnego rycerza Umęczonej! Ja mu dziękuję. (...)

Byłóż tam, było potem dokoła tego małego powinszowań, uniesień, uścisków, zapytań, opowiadań. Kto widział, opowiadał; kto nie widział, zapytywał. Zdaje się, że tam, za olchami, na ręce go porwali i wysoko na rękach podnieśli (...) Powszechna tu była wieczoru tego jakaś dziwna, dobra, braterska radość. I na nim jednym tylko, który radości tej był przyczyną, wcale jej znać nie było. Wyglądał tak, jakby podzielać ją chciał, ale nie mógł. Na pytania ledwie słowem krótkim odpowiadał lub nie odpowiadał nic; uściski odwzajemniał, lecz był wśród nich jakby we śnie, jakby w zamyśleniu roztargnionym.

Omył z siebie w strudze błękitnej kurzawę, krew, dym prochowy i miał twarz znowu białą i różową, nawet nie ogorzałą, bo jak u niektórych niewiast bywa, nie imają się jej białości spieki słoneczne. Lecz myślał o czymś ciągle, niespokojnie, prawie posepnie, jakby dusza jego kołysała się nad przepaścią pełną wątpień, zapytań, zagadek.

Eliza Orzeszkowa, *Gloria victis*, [online] Dostęp: 7-03-2022, Dostępny w Internecie: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/gloria-victis-gloria-victis.html>

W oparciu o podany fragment oraz znajomość całej lektury objaśnij, na czym polega nietypowość Tarłowskiego jako bohatera heroicznego.

.....
.....

Zadanie 20 (0-1)

Na podstawie utworu „Melodia mgieł nocnych” K. Przerwy Tetmajera. Wskaż 2 elementy świadczące o impresjonistycznej technice obrazowania.

.....
.....
.....

Zadanie 21 (0-1)

Jedną z cech naturalizmu było ukazywanie miłości jako instynktu, nad którym nie można zapanować. Wskaż w „Chłopach” S.W. Reymonta dwa dowody na potwierdzenie tezy.

.....
.....

Zadanie 22.(0-1)

Wskaż cechy groteski w utworze W. Gombrowicza „Ferdydurke”.

.....
.....

Część III Praca stylistyczna o charakterze argumentacyjnym

Zadanie 23 Wypowiedź argumentacyjna (0-35)

**Przeczytaj temat, który będzie sformułowany w następujący sposób:
Polacy – jacy jesteśmy? Jaki obraz polskiego społeczeństwa wyłania się z tekstów literackich?**

Wskazówki

Do wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym należą:

- rozprawka
- przemówienie
- esej
- szkic krytyczny
- list otwarty

Jak napisać rozprawkę?

- Rozważ problem, odwołując się do:
 - wybranej lektury obowiązkowej – utworu epickiego albo dramatycznego
 - innego utworu literackiego – może to być również utwór poetycki
 - wybranych kontekstów.
1. Zajrzyj do podanej w arkuszu listy lektur i dobierz te pozycje, które korespondują z tematem.
 2. Pomyśl nad wstępem, który wprowadzi czytelnika w temat.
 3. Zajmij stanowisko (sformułuj tezę, której będziesz bronić).
 4. Sformułuj argumenty, które potwierdzą tezę.
 5. Dobierz odpowiednie konteksty.
 6. Dobierz do argumentów odpowiednie przykłady.
 7. Zbierz wnioski i podsumuj swoją wypowiedź.

Pamiętaj, że:

ARGUMENT – to wypowiedź o charakterze uogólnienia, potwierdzająca tezę. Przykład - jest faktem, konkretem potwierdzającym argument (w pracy maturalnej są to najczęściej przytoczone dzieła, bohaterowie, literackie wydarzenia).

PRZYKŁAD to fakt, konkretny potwierdzający argument (przytoczone dzieła, bohaterowie, literackie wydarzenia).

A series of horizontal dotted lines intended for writing or recording answers.

Czas na Twoją samoocenę:

I część _____

II część _____

III część _____

Suma punktów _____ **w %** _____

Wnioski:

.....
.....
.....
.....